

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t 01 478 95 30, e. ps-sds@dz-rs.si, www.dz-rs.si

**SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisana Jelka Godec)**

Ljubljana, 22. november 2024

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	22-11-2024
Šifra:	005-02 24-22 1
Povezava:	
EPA:	1806-IX EU.
Sign. zn.:	
Kratka:	

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica

Na podlagi 184. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10, 80/13, 38/17, 46/20, 105/21 – odl. US, 111/21 in 58/23) in 26. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo, 6/18 – odl. US, 52/20 in 30/24) podpisane poslanke in poslanci vlagamo

**PREDLOG ZA RAZPIS POSVETOVALNEGA REFERENDUMA O PREDLOGU
ZAKONA O DODATKU K POKOJNINI ZA IZJEMNE DOSEŽKE NA PODROČJU
UMETNOSTI (ZDPIDU)**

in ga pošiljamo v obravnavo in sprejem Državnemu zboru Republike Slovenije.

Pri obravnavi predloga v Državnem zboru Republike Slovenije in delu njegovih delovnih teles bo v imenu predlagateljica sodelovala poslanka mag. Karmen Furman.

Državnemu zboru Republike Slovenije predlagamo, da:

1. na podlagi 26. in 30. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo, 6/18 – odl. US, 52/20 in 30/24) sprejme Odlok o razpisu posvetovalnega referenduma o sprejetju Predloga zakona o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti (ZDPIDU), EPA 1715 – IX;

2. na podlagi 27. člena Zakona o referendumu in ljudski iniciativi (Uradni list RS, št. 26/07 – uradno prečiščeno besedilo, 6/18 – odl. US, 52/20 in 30/24) razpiše posvetovalni referendum na celotnem območju države tako, da naj se referendumsko vprašanje glasi:

»Ali ste za to, da Državni zbor Republike Slovenije sprejme Predlog zakona o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti (ZDPIDU), EPA 1715 – IX, ki bi omogočil prejetje dodatkov k pokojnini izbranim prejemnikom nagrad na področju umetnosti?«.

Glasovalec glasuje tako, da na glasovnici obkroži besedo »ZA« ali besedo »PROTI«.

OBRAZLOŽITEV

V skladu s 26. členom in 30. členom Zakona o referendumu in ljudski iniciativi lahko Državni zbor Republike Slovenije razpiše posvetovalni referendum o vprašanjih iz svoje pristojnosti, ki so širšega pomena za državljane. **Predlagano vprašanje se nanaša na sprejem in rešitve Predloga zakona o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti (ZDPIDU), EPA 1715 – IX** (v nadaljevanju: Predlog zakona).

Predlog zakona naj bi po besedah ministrice za kulturo dr. Aste Vrečko delil dodatke k pokojninam redkim izjemam, torej tistim umetnikom, ki so dobitniki Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada, ter tistim, ki so uspeli z mednarodnimi dosežki. Po besedah ministrice gre namreč za tistih nekaj oseb »zelo malo v Sloveniji«, ki s svojim ugledom, delom in dosežki prispevajo k mednarodnemu ugledu kulture, umetnosti in naše države. Lahko bi se strinjali z besedami ministrice, da so mednarodni dosežki naših umetnikov premalo cenjeni in tudi premalo nagrajeni, vendar Predlog zakona tega ne rešuje, ravno nasprotno, namenjen je zgolj peščici izbranih in privilegiranih posameznikov. **Nenazadnje je umetnost zelo širok pojem, Predlog zakona pa je do tega širokega pojma kulture in umetnosti diskriminatoren**, in sicer predvsem Priloga 1, ki določa, kateri umetniki sploh lahko kandidirajo za te ekstremno visoke dodatke.

Dodatki bi se izplačevali ob pokojnini. Za tiste, ki bi dobili dodatek v višini 100 odstotkov osnove pokojnine, bi to bilo približno 1.500 EUR mesečno, za tiste, ki bi prejeli dodatek v višini 50 odstotkov osnove pokojnine, pa približno 750 EUR. Če primerjamo te dodatke z letnim dodatkom za upokojene v letu 2025, ki ga je sprejela vladna koalicija na predlog vlade dr. Roberta Goloba v Zakonu o izvrševanju proračunov za leti 2025 in 2026, ne moremo mimo dejstva, da se letni dodatek po skupinah povišuje le za borih 5 EUR.

Torej, vlada dr. Roberta Goloba že za izbrane umetnike nameniti tudi do 1.500 EUR dodatka mesečno, za »navadne« upokojene pa le dodatnih 5 EUR. Maksimalni dodatek, ki bi ga lahko prejel nagrajenec Prešernove nagrade v letu 2024, bi lahko prinesel izplačilo tudi do več kot 3.000 EUR mesečno (pokojnina in dodatek).

Na Predlog zakona je bilo naslovljenih tudi več pripomb s strani zainteresirane javnosti, ki jih Ministrstvo za kulturo še ni objavilo, čeprav je državni sekretar mag. Marko Rusjan to na pristojnem Odboru za kulturo obljubil s sledečimi besedami: »V javni razpravi zakona je res, da nismo tukaj našeli vseh, ki so podali predloge, ampak skoraj vsi predlogi se nanaša na predloge za dodatne nagrade, ki bi jih uvrstili v Prilogi 1, zato mi nismo tega vsega objavljali, bomo pa objavili na spletni strani ministrstva, tako da bo pregledno tudi za vse.«

Tega seznama oziroma Priloge 1 pa Ministrstvo za kulturo vse do danes ni objavilo oziroma ga ne želi objaviti. To je tudi razlog, zakaj veliko umetnikov, ki ne bodo upravičeni do teh dodatkov, temu Predlogu zakonu nasprotuje, saj je diskriminatoren in ne sledi načelu enakega obravnavanja.

Še več, vlada dr. Roberta Goloba v Predlogu zakona ni znala navesti niti dveh držav Evropske unije, ki bi imeli enak ali vsaj podoben sistem dodeljevanja takih izrednih pokojnin oziroma dodatkov. Še najbližje je tako imenovani finski model, ki pa omogoča, da se za dodatke prijavijo prav vsi umetniki, ki menijo, da so s svojimi deli doprinesli k mednarodni prepoznavnosti oziroma kulturnemu udejstvovanju.

Do Predloga zakona je bila kritična tudi Komisija za izobraževanje, kulturo, znanost, šport in mladino Državnega sveta Republike Slovenije, ki je med drugim izpostavila: »Komisija je opozorila na seznam nagrad in priznanj v Prilogi 1 predloga zakona, ki se štejejo med izjemne dosežke, in na opredeljene pogoje, ki jih morajo izpolnjevati upravičenci do dodatka k pokojnini. Komisija ocenjuje, da je seznam priznanj in nagrad glede dogajanja na področju umetnosti precej asimetričen; člani komisije poudarjajo, da so našteje zlasti nagrade in priznanja z neko tradicijo, niso pa vključene npr. nagrade oz. priznanja stanovskih društev, s katerimi bi predlagatelji lahko izpolnili tozadevni pogoj. Komisija pri tem tudi opozarja, da se pri nekaterih umetnostih upošteva več nagrad in priznanj, pri drugih pa nobene. Nenavadno je tudi določilo, da je dovolj, če nekdo le sodeluje v neki gledališki predstavi, ki je bila nagrajena npr. na Borštnikovem srečanju, v primerjavi z nekim nagrajenim življenjskim opusom ali odličnostjo umetniškega dosežka. Člane komisije je tudi zanimalo, zakaj je med nagradami in priznanji navedeno tudi državno odlikovanje, ki zaradi politične funkcije podeljevalca izstopa, saj predlagatelj s tem tvega morebitno politizacijo samega priznanja in s tem povezane pravice po predlogu zakona. Komisija predvsem izraža skrb za to, da bi bila vsem upravičencem enakopravno omogočena pot do pravice do dodatka k pokojnini za izjemne dosežke, tako kot to sicer zagovarja tudi predlagatelj zakona. Komisija opozarja tudi na določila v zvezi z udeležbo na mednarodnih umetniških dogodkih, kjer se podeljujejo nagrade in priznanja. Merilo, da se priznanje oz. nagrada ne podeli, če je bila dobljena na podlagi plačane kotizacije za udeležbo na takem dogodku, je po oceni komisije povsem neustrezno, saj so prav najbolj prestižne nagrade in priznanja povezana s simbolično kotizacijo, ki omogoča zanesljivo podlago za samo organizacijo in pomen dogodka. Komisija zato poziva predlagatelja, da ponovno prouči seznam in ga ustrezno spremeni oz. dopolni tudi z nagradami in priznanji z mednarodnih umetniških dogodkov.«

Predlagana ureditev predstavlja tudi nesmiseln odstop od pokojninskega sistema. Višina pokojnine naj bi bila odraz vplačanih prispevkov. **Z dodatki k pokojnini za izjemne**

dosežke na področju kulture pa se še dodatno ruši pokojninski sistem ter ob tem privilegira določeno skupino državljanek in državljanov.

Navedeno je nesprejemljivo tudi ob dejstvu, da je bilo po podatkih iz statističnega pregleda Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije za mesec oktober 2024 od skupno 533.140 prejemnikov pokojnin (brez uživalcev sorazmernih delov pokojnin in delnih pokojnin) kar 58 % oziroma 308.926 upokojujev, ki prejemajo pokojnino, ki je nižja od 903 EUR, kar je prag tveganja revščine v Republiki Sloveniji. Prav tako je zaskrbljujoče, da je 51.939 upokojujev prejelo pokojnino nižjo od 500 EUR.

Na vidiku pa je tudi nova pokojninska reforma, ki bo očitno stanje za prihodnje upokojuje še poslabšala, napoveduje se namreč dodatno zaostrovanje upokojitvenih pogojev z zvišanjem starostne meje in znižanjem pokojnin ter črtanje izredne uskladitve. Redna uskladitev pa naj bi bila po napovedih vezana na stopnjo inflacije, s čimer se bo bistveno poslabšalo tudi nadaljnje usklajevanje pokojnin. Z napovedano reformo naj bi bil predviden proračunski prihranek v višini okrog 600 milijonov EUR, ki pa je seveda mogoč le na podlagi znižanja pokojnin ali dodatnega dviga prispevkov za pokojninsko blagajno.

Torej, v času, ko upokojevci živijo v vse večji revščini, ko tudi tisti, ki so 40 let plačevali prispevke, danes prejemajo pokojnino pod pragom revščine, ko kljub krizi upokojevci ostajajo brez zimskega dodatka in se jih hkrati obdavčuje še z novimi davki in prispevki in ko nas eno ministrstvo, to je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, prepričuje, da je nadaljnjo vzdržnost pokojninskega sistema mogoče zagotoviti le z dodatnimi rezi, s katerimi se upokojevcem napovedujejo še slabši časi, pa Ministrstvo za kulturo pripravi Predlog zakona, ki ga sprejme vlada dr. Roberta Goloba, s katerim želi posameznim privilegiranim kulturnim izbrancem podeliti poseben dodatek k njihovim pokojninam. Takšno razdeljevanje davkoplačevalskega denarja kulturnim delavcem pa bi seveda šlo na račun vseh tistih, ki so v pokojninski sistem vplačevali in še vplačujejo ter bodo za to prejeli tudi nižje pokojnine.

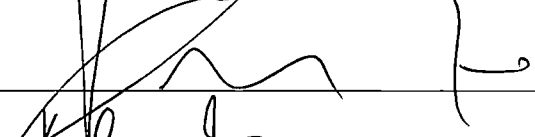

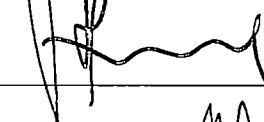
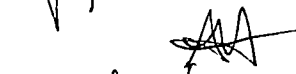
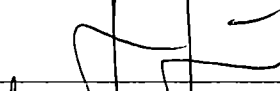

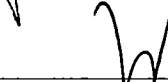

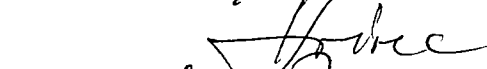
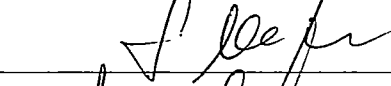
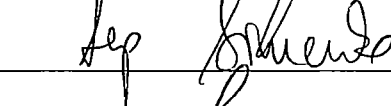

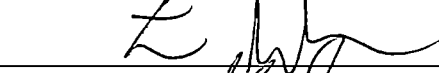

Zaradi vsega navedenega v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke predlagamo, da o Predlogu zakona o dodatku k pokojnini za izjemne dosežke na področju umetnosti oziroma o njegovih rešitvah še pred sprejemom dokončne odločitve v Državnem zboru Republike Slovenije volivke in volivci odločijo na posvetovalnem referendumu.

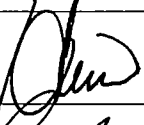
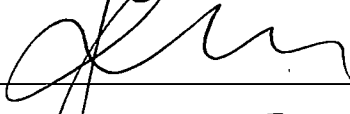
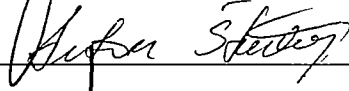
SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

V prilogi:

- podpisi poslank in poslancev:
  - Jelka Godec
  - Anja Bah Žibert
  - Franc Breznik
  - Zvonko Černač
  - mag. Karmen Furman
  - Rado Gladek
  - Alenka Helbl
  - Andrej Hoivik
  - Janez (Ivan) Janša
  - Jožef Jelen
  - Alenka Jeraj
  - Franci Kepa
  - Andrej Kosi
  - Danijel Krivec
  - Jožef Lenart
  - Suzana Lep Šimenko
  - Tomaž Lisec
  - Žan Mahnič
  - Zoran Mojškerc
  - Bojan Podkrajšek
  - Andrej Poglajen
  - Franc Rosec
  - Anton Šturbej
  - Jože Tanko

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV SDS

IME IN PRIIMEK	PODPIS
JELKA GODEC	
ANJA BAH ŽIBERT	
FRANC BREZNIK	
ZVONKO ČERNAČ	
mag. KARMEN FURMAN	
RADO GLADEK	
ALENKA HELBL	
ANDREJ HOIVIK	
JANEZ JANŠA	
JOŽEF JELEN	
ALENKA JERAJ	
FRANCI KEPA	
ANDREJ KOSI	
DANIJEL KRIVEC	
JOŽEF LENART	
SUZANA LEP ŠIMENKO	
TOMAŽ LISEC	
ŽAN MAHNIČ	
ZORAN MOJŠKERC	

ANDREJ POGLAJEN	
BOJAN PODKRAJŠEK	
FRANC ROSEC	
ANTON ŠTURBEJ	
JOŽE TANKO	